

دنيا .. له سندوقىكى چكولهدا!

هيمان عهدوللا / هولهند

دنياى نوئ ، دنياى سندوقىكى جادووبييە ، كە لەرۆزى لە دايىكبۇونى ئىنسانەكانەوە تا مىدىشيان دەخالەت لە ھەمو شتىكىدا دەكتات .. ئەم سندوقە نە لە ئاسمانانەوە بەربوتەوە ، نە مۆجيزە يەكىشە كە پەيامبەرەكان بۇ ترساندىنى گەلىكى گۈپرانەدىر ھىنابىتىان ، لە ناوه وەشيدا نە جىوکە خۆيان شاردۇتەوە و نە جادووگەرىكىش ئەفسۇونى لىخويىندووھ ... كورت و كرمانجى : سندوقە جادووبييەكەمان بەرھەمى پېنج ھەزار سال خەبتىنى مروقە ئاقلەكانە ، كە ھەم ژيانى پى سادەبۆتەوە و ھەميش دنياى لى ئالۋىزكردووين !

* * *

نوسەرىكى فەرنىسايى بە ناوى ئەمانۋىئىل تۆد ھوھ كىتىبىكى بەنیوی (تازىيەنامەيەك بۇ ئىمپراتورىيائ ئەمرىكى) نووسىيە ، دەو كىتىبەدا - كە زۆرتر لە فاكتەرەكانى سەرەلدانى دىارىدەي (ئەنتى ئامريكانىزم) دەكۆلىتەوە - تۆد باس لە پىشەچۈونىكى سەير لە بوارى نەھىشتىنى نەخويىندەوارىدا دەكتات و مژدهى ئەوە دەدات كە لەسالى 2030 دا رىزەي ئەو گەنجانەي نازانن بخويىنەوە و بنوسن ، دەگاتە سفر لەسەد . بەلام ھۆشدارىي ئەوەمان دەداتى ، كە چەمكى نەخويىندەوارى لە دنياى نویدا دەگۈرۈت و لەجياتى (خوبىندەوە و نووسىن) دەبىتە : (كامپيوتەر و زمانى ئىنگلizى)..

* * *

بە پىي ئەو قسانە بىت ، لە ئايىنەيەكى زۆر نزىكدا ، مروق ، گوندە جىهانىيە مەجازىيەكەي تەواو بىنiad دەنېت و ئىدى شتىك بە ناوى تخوبى نىونەتەوەبىي و سانسۇرەوە ، ناتوانى دەرگاي لىكىتىگەيىشتىنى مروقەكان ، لەوسەر تا ئەوسەرى دىنيا دابخەن و كەسىش ناچارناكىرىت كە باوهەر بە خورافە بىيماناناكانى سەدەگەلى دوور بکات . زانىنى ئەو راستىيە تۆقىنەرەش واي لە دەولەتى بەنگلادىش كرد ، بە بەياننامەيەك راشكاوانە دان بە پاشقەرۆبىي كامپيوتەرىييانە خۆيدابىت و بانگەوازى ھاوكارىي نىونەتەوەبىي بکات .

* * *

ژماره‌یه که‌والم له به‌ردەستدان ، يه‌کيکيان ده‌ليت : 60 لەسەدى لا‌دین‌شىنانى ئامريكاىي ئىنتەرنىت بەكاردىن . يه‌كىكى دىكەش باسى ئەوه دەكات كە دەولەتى مالىزى بەھۆى سەرژمیرىيەكەوە كە دەرىخستووه لە ولاقتەدا 5 ملىون و نيو بەكارھىنەر كامپيوتەر هەيء ، كىچ كە توّته كەولىيەوە و بۇ پېركىردنەوە ئەو كەلىنە دىگىتالىيە ، پلانى داناوه كە تاسالى 2015 رىزەكە بگەيەتتى 12 ملىون بەكارھىنەر . لە هەمووشى سەرنجراكىشتىرە والىكە لە ئىرانەوە كە دەبىرىت : زمانى فارسى بۆتە چوارم زمانى ئىنتەرنىتى لە جىهاندا و تەنبا لە مالپەرىكدا كە خزمەتگوزاريي ويپلاگى هەيء ، دوو ملىون بىنەر لە مانگىكدا سەرى لىدەدەن و 370 هەزار بلاڭنووسى بەشدار و 56 هەزار بلاڭنووسى چالاکىش تىيىدادەن نووسن .. لە بىرتاننەچىت ژمارەي بلاڭنوسانى كورد ناگەنە 50 دانە ! ، لە كاتىكدا كە نە رەوشى بىشىويى ئىرانىييان لە ئىيمە باشتەر ، نە ئازادىشيان زياترە ! .

* * *

دەمەۋىت بېرسم : ئىيمە لە كويى ئەو گۇرانكارىيە ماراسۇنىيەداین ؟ ، تو بلېيى حالمان لە خەلکى قىيەتنام باشتىر بىت كە لە كۆى 80 ملىون كەسى دانىشتۇرى ئەو ولاقتە ، تەنبا 1 ملىون بەكارھىنەر ئىنتەرنىتى هەيء ، ئەويش 70 لەسەدى خەرىكى چاتىرىدەن و 10 لەسەدى يارىي ئەلەكترونى دەكەن و 10 لەسەدى تىريشى تەنبا بۇ ئىمايلنۇوسىن بەكاريدىن و 5 لەسەدى دىكەشى سەيرى فيلمە سىكسييەكان دەكەن و 5 لەسەدەكەي كە دەشمىننەوە كارى جۇراوجۇرى ترى پىدەكەن ؟ .. يان لە وانىش كۆلەوارتىن ؟ !.

* زانىارىيە ئامارىيەكاني ئەم نووسىنە لە مالپەرى جىاجىاي تايىبەت بە (IT) يەوه بە زمانگەلى فارسى و ھۆلەندى و ئىنگلېزى وەرگىراون .